

ผลแห่งนิติกรรม

โมฆะและโมฆียะกรรม

ผลของโมฆะ(กรรม)

1. นิติกรรมสัญญาเสียเปล่ามาตั้งแต่ต้น
2. ไม่เกิดความเคลื่อนไหวในสิทธิ
3. หยิบยกความเป็นโมฆะมากล่าวอ้างได้เสมอตลอดเวลา มีผลทำให้ไม่สุจริตนับแต่เวลานั้น
4. การกระทำที่ตกเป็นโมฆะทำให้คิดไม่ได้ นอกจากทำนิติกรรมกันใหม่
5. นำหลักลามิควรได้มาบังคับ ไม่มีสิทธิที่จะรับทรัพย์สินสิ่งใดไว้

- **การคืนลาภมิควรได้**
 - : ถ้ารับไว้โดยสุจริต ให้คืนตามสภาพที่เป็นอยู่ และมีสิทธิได้ดอกผลระหว่างที่สุจริต
 - : ถ้ารับไว้โดยทุจริต ให้คืนตามสภาพขณะที่ได้รับมา และไม่มีสิทธิได้ดอกผล

นิติกรรมเป็น โฆษะกรณีใดบ้าง

– เรื่องแบบ

– เรื่องวัตถุประสงค์การทำนิติกรรม

ปฏิเสธไม่ได้ว่าไม่รู้
(อ้างว่าสุจริตไม่ได้)

– การสำคัญผิดในสาระสำคัญของนิติกรรม

ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริง
ว่ารู้หรือไม่

เหตุการณ์เกิดขึ้น

ไม่ได้ทำตามแบบ

โมฆะตั้งแต่ตอนนี้

ไม่มีอะไร(เหตุการณ์)เกิดขึ้นเลย

ต.ย.

แดงซื้อที่ดินจากดำ 1 ไร่ ราคา 5 แสนบาท ทำสัญญาเป็นหนังสือ แต่ไม่ได้จดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานที่ดิน เช่นนี้ย่อมมีผลทำให้ นิติกรรมตกเป็นโมฆะ

ผล

แดงไม่มีฐานะเป็นผู้ซื้อ ดำไม่มีฐานะเป็นผู้ขาย ดังนั้นแดงจึงไม่มีสิทธิจะได้ที่ดิน ดำก็ไม่มีสิทธิจะได้เงิน

ดังนั้นแดงต้องคืนที่ดินให้แก่ดำ และมีสิทธิเรียกเงินคืนจากดำ ส่วนดำต้องคืนเงินและมีสิทธิเรียกที่ดินคืน

ดำมีสิทธิได้ดอกเบี้ยยหรือไม่

ถ้าอยากซื้อขายกัน ก็ต้องทำสัญญาซื้อขาย(ใหม่)และจดทะเบียนโอนให้ถูกต้อง

ปัญหา

ดำขายที่ดินให้แก่แดง โดยดำสำคัญผิดว่าเป็นที่ดินแปลงที่
ตนต้องการขาย ส่วนแดงเองก็ไม่ว่าดำสำคัญผิด หลังจากรับ
โอนที่ดินแดงได้ชุดที่ดินเป็นสละหน้าบางส่วน และนำที่ดินให้ขาว
เช่า ได้ค่าเช่า 500,000บาท ต่อมาดำได้กล่าวอ้างว่าเป็นตนสำคัญ
ผิดสัญญาซื้อขายเป็นโมฆะ เช่นนี้ แแดงต้องทำที่ดินกลับคืนหรือ
ไม่ และค่าเช่าจะเป็นของแดงหรือดำ

-แดงไม่ต้องทำที่ดินกลับคืนสภาพเดิม เพราะกระทำโดย
สุจริตจึงต้องคืนตามสภาพที่เป็นอยู่

-ค่าเช่า เป็นของแดง เพราะกระทำโดยสุจริต

-ดำต้องคืนเงินราคาที่ดินให้แก่แดง

โมฆียะ(กรรม)

- สาเหตุที่ทำให้นิติกรรมตกเป็นโมฆียะ
 - ความบกพร่องเรื่องความสามารถ
 - ความบกพร่องเรื่องการแสดงเจตนา
- ผลของนิติกรรมที่ตกเป็นโมฆียะ
 - อาจบอกล้างได้หรือให้สัตยาบันได้

การบอกกล่าวโมฆียะกรรม

-ก่อนการบอกกล่าว

-มีสิทธิใช้สอย

-ได้ดอกผล

-จำหน่ายทรัพย์นั้นก็ได้

-การบอกกล่าวจะต้องทำโดยแสดงเจตนาอย่างแจ้งชัดต่อคู่

กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง (บอกกล่าวด้วยวาจา หรือทำเป็นหนังสือก็ได้)

ระยะเวลาในการบอกกล่าว

คือ 1 ปี นับจาก

1. พ้นจากการเป็นผู้เยาว์
2. พ้นจากการเป็นคนไร้ คนเสมือนไร้ คนวิกลจริต)
3. รู้ถึงเหตุ สำคัญผิด ข้อฉล หรือพ้นจากการข่มขู่
4. ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือผู้พิทักษ์ เมื่อรู้ถึงนิติกรรมที่ตกเป็นโมฆียะนั้น
5. เมื่อผู้ทำนิติกรรมสิ้นสภาพบุคคลแล้ว ทายาทของผู้ทำนิติกรรมมีสิทธิบอกกล่าวแทน

เมื่อมีการบอกล้างแล้วย่อมมีผลดังนี้

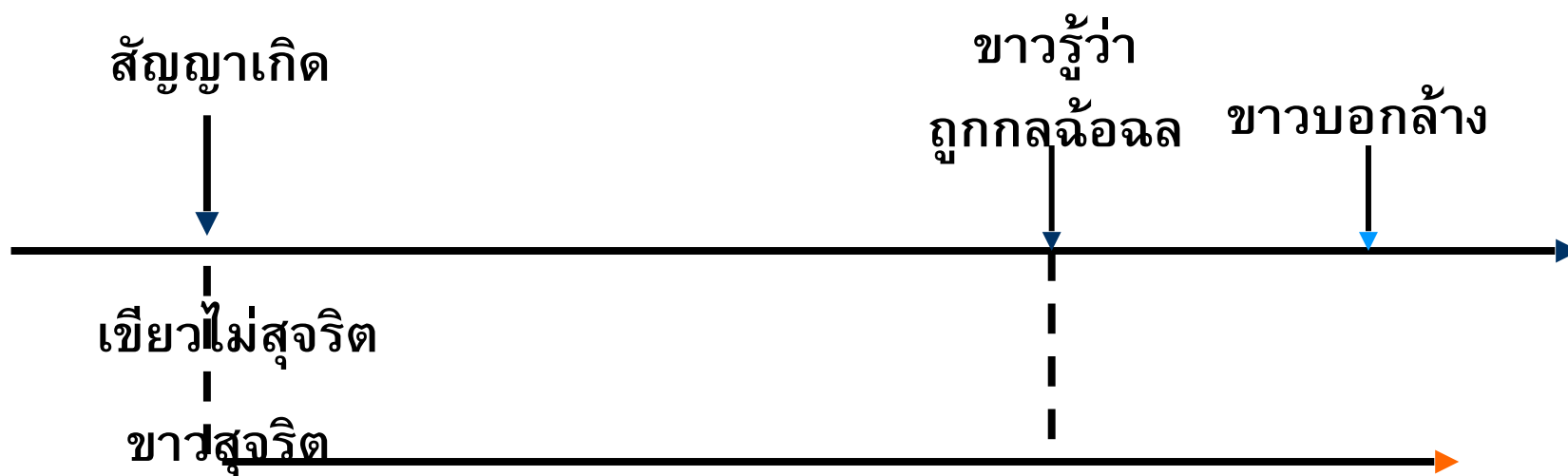
1. ต้องถือว่านิติกรรมนั้นตกเป็นโมฆะมาตั้งแต่เริ่มแรกและให้คู่กรณีกลับคืนสู่ฐานะเดิม
2. ได้รับสิ่งใดไว้จากการเข้าทำนิติกรรมต้องคืนให้อีกฝ่ายหนึ่ง ตามสภาพที่ได้รับไว้
3. ถ้าพันวิสัยที่จะกลับคืนสู่ฐานะเดิม ให้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่กัน
4. เรียกร้องให้กลับคืนสู่ฐานะเดิม จะต้องทำภายใน 1 ปี นับจากวันบอกล้าง
5. แต่หากโมฆียะกรรมทำขึ้นถึง 10 ปีแล้ว ไม่อาจบอกล้างได้

- **มาตรา 176 โฆษณาระงับการฟ้องเมื่อบอกกล่าวแล้ว ให้ถือว่าเป็นโฆษณา
แต่เริ่มแรก และให้ผู้เป็นคู่กรณี กลับคืนสู่ฐานะเดิม ถ้าเป็นการ
พ้นวิสัยจะให้กลับคืนเช่นนั้นได้ ก็ให้ได้รับค่าเสียหายชดใช้ให้
แทน**

- ข้อสังเกต โมฆียกรรมนั้นเมื่อบอกล้างแล้วกฎหมายให้กลับคืนสู่ฐานะเดิม มิได้ให้นำหลักลามกมิควรได้มาใช้ตั้งเช่นโมฆะกรรม
 - ดังนั้น การได้รับสิ่งใดไว้ต้องคิดตามสภาพในขณะที่ได้รับทุกกรณี ไม่พิจารณาว่าจะสุจริตหรือไม่สุจริต
 - ส่วนดอกผล คู่กรณีผู้ได้รับทรัพย์สินไว้โดยสุจริต ย่อมจะได้ดอกผลอันเกิดแต่ทรัพย์สินนั้นตลอดเวลาที่ยังคงสุจริตอยู่ ถ้ารู้เหตุโมฆียะเมื่อใด ให้ถือว่าตกอยู่ในฐานะไม่สุจริตตั้งแต่นั้น

ปัญหา

เขี้ยวทำกลฉ้อฉลหลอกหลวงชาวให้ซื้อรถยนต์ของตน ซึ่งได้มีการส่งมอบรถยนต์และชำระเงินกันแล้ว ชาวนำรถยนต์ไปต่อเติมอุปกรณ์และให้เช่าได้ค่าเช่า เขี้ยวนำเงินไปฝากธนาคารได้ดอกเบี้ย ต่อมาชาวบอกล้างโมฆียกรรม ดังนี้ ชาวและเขี้ยวต้องคืนสิ่งใดบ้างให้แก่กัน

ปัญหา

เขี้ยวทำกลฉ้อฉลหลอกลวงชาวให้ซื้อรถยนต์ของตน ซึ่งได้มีการส่งมอบรถยนต์และชำระเงินกันแล้ว ชาวนำรถยนต์ไปต่อเติมอุปกรณ์และให้เช่าได้ค่าเช่า เขี้ยวนำเงินไปฝากธนาคารได้ดอกเบี้ย ต่อมาชาวบอกล้างโมฆียกรรม ดังนี้ ชาวและเขี้ยวต้องคืนสิ่งใดบ้างให้แก่กัน

-เขี้ยวต้องคืนเงินพร้อมด้วยดอกเบี้ยทั้งหมด เพราะตนได้รับทรัพย์สินไว้โดยไม่สุจริตเนื่องจากรู้อยู่แล้วว่านิติกรรมเป็นโมฆียะ

-ส่วนชาวต้องคืนรถยนต์ตามสภาพที่ได้รับ(ถอดอุปกรณ์ออก) พร้อมด้วยค่าเช่านับแต่วันรู้ตนถูกกลฉ้อฉล ค่าเช่าก่อนบอกล้างไม่ต้องคืนเพราะได้รับทรัพย์สินไว้โดยสุจริต

นิติกรรมเป็น โหมฆียะกรณีใดบ้าง

— เรื่องความสามารถ

— เรื่องการแสดงเจตนา
โดยสำคัญผิด ถูก
ฉ้อฉล ถูกข่มขู่

} ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริง
ว่ารู้หรือไม่

การให้สัตยาบัน

1. เป็นบุคคลประเภทเดียวกับผู้มีสิทธิบอกล้าง
2. ให้สัตยาบัน ได้หลังจากมูลเหตุที่ทำให้นิติกรรมนั้นตกเป็นโมฆียะกรรมผ่านพ้นไปแล้ว
3. ทายาทของผู้ทำโมฆียะกรรมก็ให้สัตยาบันได้ เมื่อผู้ทำสิ้นสภาพบุคคลแล้ว ถ้าผู้ตายซึ่งได้ทำนิติกรรมยังไม่ได้บอกล้าง
4. จะต้องทำโดยแสดงเจตนาต่อคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง
5. สัตยาบันอาจเกิดขึ้นโดยชัดแจ้งหรือปริยายก็ได้

เมื่อมีการให้สัตยาบันแล้วย่อมมีผลดังนี้

1. **นิติกรรมนั้นสมบูรณ์ตลอดไป**
2. **ไม่อาจบอกล้าง หรือทำให้นิติกรรมนั้นเสียไปได้**
3. **หากไม่ได้บอกล้างโมฆียะภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด เป็นการให้สัตยาบันได้**